

ZİNDANDAN BİR SES

Robert de Lamennais

MERGEN YAYINLARI
Caddebostan Mahallesi, Bağdat Caddesi,
Oğün Sokak, Şan Apartmanı,
No: 1, Kat: 1, Daire: 14 Kadıköy/İSTANBUL
Tel: (538) 0235806
<http://www.mergenyayinlari.com>
mergenyayinlari@gmail.com

Sertifika No: 71289

Mergen Felsefe: 001

ZİNDANDAN BİR SES
Özgün Adı: Une Voix de Prison

Robert de Lamenneais

Yayına Hazırlayan
İlhan Çağdaş DÖNMEZ

Kapak Tasarımı ve Dizgi
İlhan Çağdaş DÖNMEZ

Editör ve Redaktör
İlhan Çağdaş DÖNMEZ

Çevirmen
Ezgi TAŞPINAR

BİRİNCİ BASKI: Ekim, 2023

ISBN 978-625-99346-5-5

Baskı ve Cilt:
Repar Tasarım Matbaa Ve Reklamcılık Ticaret Limited Şirketi
Yenibosna Merkez Mh. Cemal Ulusoy Cd. No: 43
Bahçelievler/İSTANBUL

Sertifika No: 40675

© EZGİ TAŞPINAR, 2023
© MERGEN YAYINLARI, 2023

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü çevirmenin ve yayınevinin yazılı ön izni olmaksızın, herhangi bir şekilde yeniden üretilemez, basılı ya da dijital yollarla çoğaltılamaz. Kısa alıntılarda mutlaka kaynak belirtilmelidir.

Printed in Türkiye

ZİNDANDAN BİR SES

ROBERT DE LAMENNAİS

Mergen Yayınları

Robert de Lamennais

Hugues-Félicité Robert de Lamennais (ya da De La Mennais) 19 Haziran 1782 tarihinde Saint-Malo'da dünyaya geldi. Fransız rahip, filozof ve siyaset teorisyeniydi. Restorasyon dönemi Fransa'sının en etkili entelektüellerinden biri ve dini sosyalizmin öncüsü olarak kabul edilir. Lamennais üretken bir yazardı ancak eserlerinin çoğu neredeyse hiçbir zaman Türkçe olarak yayınlanmadı. 1841 yılında, "*Le Pays et Le Gouvernement – Ülke ve Hükümet*" adlı yazısında Temmuz Monarşisi'nin politikalarına yönelik sert ve eleştirel tutumu nedeniyle bir yıl hapis yattı. Bu süre zarfında, hapisanede karşılaştığı mücadelelerin son derece kişisel bir yorumu olan "*Une Voix de Prison - Zindandan Bir Ses*" adlı eserini yazdı. 1841'de Sainte-Pélagie hapisanesinde yazdığı bu küçük metinler; bir adamın amacını ve dünyanın anlamını açıklama isteğinin, iyilik ve kötülük güçleri arasındaki bitmek bilmeyen mücadelenin ve insanın etrafını saran kötülüğe rağmen iyiliği görmek yeteneğinin canlı bir resmini çizer. Temaların çoğu iyiyi bulma ve kötüyü ortaya çıkarma kararlılığına odaklanıyor. Kitap, insanlığın çektiği acıların nedenlerini aydınlatmak ve kurtuluşa işaret etmek için yazılmış yirmi bir küçük iyilik ve kötülük portresinden oluşuyor. Sözlerini ise şöyle bitiriyor:

— Kardeşlerim! İmanla teselli edilen bir bekleyişin ardından vaktiniz geldi. Benimki de gelecek. Diğerlerinin de sırası gelip günlük işleri bittiğinde, yoksul kulübelere dönerlerken şu sese kulak verecekler: "Ölüleri hatırlayınız!.."

Başlıca Eserleri:

Dini Meselelere Kayıtsızlık Üzerine Bir Deneme, 1817; Bir Müminin Sözleri, 1833; Halkın Kitabı, 1837; Modern Kölelik, 1840; Zindandan Bir Ses, 1844.

Ezgi Taşpınar

1999 yılında İstanbul'da doğdu. Kırıkkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Fransızca Mütercim-Tercümanlık bölümünde lisans eğitimini tamamladı. İş hayatına İstanbul'da devam etmekle birlikte Fransızcadan çeviriler yapmaktadır.

Lamennais ve Felsefesi

19 Haziran 1782 tarihinde Saint-Malo'da dünyaya gelen Hugues-Félicité Robert de Lamennais'nin çocukluğu Fransız İhtilali'nin en kanlı ve şiddetli yıllarına tanıklık etmişti. Bu dönemlerde ailesi yoksulluk ve zorluklarla mücadele etmek zorunda kalmıştı. İhtilal güçlerinin başa geçip Katolik Kilisesi'ni ciddi reformlara gitmeye zorlaması din adamlarının ibadetlerini korku ve tedirginlikle yapmasına yol açmıştı. Lamennais'nin ailesi tüm bu zor günlere rağmen maddi varlıklarını feda ederek rahiplerin ibadetlerini rahatça yapabilmeleri için kendi ufak malikanelerinde onları saklıyor ve ayinler düzenlemelerine yardımcı oluyordu.

Bu ayinlerin etkisi altında kalan genç Lamennais bütün hayatını haklının ve halkın yoluna adanmış, Papalığı tanımamış ve sadece Tanrı'ya inanmıştır.

1817 senesinde *“Essai sur l'indifférence en matière de religion - Dini Meselelere Kayıtsızlık Üzerine Bir Deneme”* adlı eserini yazdı. Joseph de Maistre onun bu eseri hakkında, *“Kasvetli ve ağır bir havanın içinde şiddetli bir deprem etkisi yarattı,”* demiştir. Lamennais bu eserinde çağın hastalığını dinsizlikte değil, dine karşı kayıtsızlıkta görüyor ve bu kayıtsızlığa varana dek insan ruhunun geçirdiği safhalardan bahsediyordu. Ona göre insanlar; ilk önce yollarını şaşırır ve Tanrı'ya yaklaşır, daha sonra ise işleri yoluna girince O'ndan vazgeçip dine karşı kayıtsız davranırlardı. Bu sebeple de derin bir şüpheye düşerlerdi. Bu derin şüpheler içerisinde mi boğulacaklar, yoksa inanca sınıksız sarılarak hayatlarına devam mı edeceklerdi? İşte onun eserinde sorduğu soru buydu. Bu meseleyi Tanrı'ya ihanet olarak yorumluyor ve ayrıca dinlerde mezhepleşmelerin olmaması gerektiğini ileri sürüyordu. Bu eseri ona büyük bir şöhret kazandırmıştı.

Lamennais kendi malikanesini adeta bir enstitüye dönüştürerek dönemin en önemli yazar ve yayıncılarını bir araya getirmişti. On-

larla ilmi ve felsefi araştırmalar yapıyor, din ile devletin birbirinden ayrılması gerektiği üzerine kitaplar yazıyordu.

Yoksullara ve insanlığa hizmet etmek amacıyla “*L’Avenir - Gelecek*” adlı bir gazete çıkarıyor, yazılarında dini merkezlerin ve kurumların hükümetlerden ayrılarak sadece insanlığa ait olması gerektiğini savunuyordu. Yazılarıyla gençleri etkiliyor ve etrafına toplamayı başarıyordu.

Hayatını ihtişam ve servet içinde geçiren Papalık, bu durum karşısında azimle ve sertçe harekete geçip gazeteyi kapatarak onu aforoz etti. Daha da ileri gidip sadece dűşüncesini mahkum etmekle kalmamış, diğer din adamlarının onunla konuşmasını da yasaklamıştı.

Bu duruma bir hayli üzölen Lamennais, bir sene sonra, 1833 senesinde “*Paroles d’un Croyant - Bir Müminin Sözleri*” adlı eserini yazarak Papalık ile tamamen ilişkisini kesti. Halka hitap eden bu eser, zamanında ve çevresinde büyük dönüşümlere yol açmış, atölyelerde, salonlarda ve toplantı yerlerinde okunur olmuştu. Hatta yasak olmasına rağmen kiliselerde bile elden ele dolaşmıştı.

1837 senesinde dini ve politik fikirlerle dolu olan, “*Le Livre du Peuple – Halkın Kitabı*” adlı eserini yayınlamıştır. Halkı savunduğu bu eserin bir bölümünde: “*Arının dinlenmek için kovanı var; senin ise barınacak tek yerin dahi yok. Güve kendini soğuktan korumak için ipek elbisesine sarınır; senin ise tüm bedeninin çırılıplaktır. En ufak bir kurtçuk bile doğduğu bitkinin üzerinde sığınak ve gıda bulabiliyor; sende bunlar da yok. Hayır! Takdiriilahî sana karşı zalim davranmıyor, ancak tabiatın sana vermiş olduğu bu güzide nimetleri zorla elinden alıyorlar. O büyük kudretin ihtişamından sende ne bıraktılar? Deniz suyundan bir damla alman bile yasak! O da devlet hazinesinindir. Senin değildir!*” diye haykırır.

Bu şiddetli yazıları ve hitapları yüzünden de bir sene hapse mahkûm edilir.

Nihayet tüm maddi varlığını ve servetini halka yardım etmek için feda eden Lamennais, yaşamı boyunca kendisinin ve halkının çektiği sıkıntılara dayanamayıp 1854 senesinde hasta düşer.

Hastalığının ağırlaştığı zamanlarda çağırılan yeğeni bir papaz getirtmek ister. Lamennais onun bu teklifini şiddetle reddeder ve “*Beni O’nunla (Tanrı ile) baş başa bırakın!*” der.

27 Şubat 1854 tarihinde parlak bir sabah güneşini gören Lamennais, perdelerin açılmasını isteyerek “*Bırakın, içeri girsin! Beni almaya geliyor,*” dedikten iki saat sonra yaşamı boyunca hasretini çektiği Tanrı’ya kavuşur.

Vasiyetinde cenazesinin hiçbir kiliseye götürülmeden doğrudan mezarlığa götürülmesini, başına haç dikilmemesini ve yattığı yerin belli olmamasını istemiştir. Yine de biz onun Paris’teki büyük Père Lachaise Mezarlığı’na defnedildiğini biliyoruz. Oralarda bir yerlerde ama kim bilir hangi toprak parçasının altında...

Cemil Meriç’in mutlaka okunmalı dediği, eserlerinin birçoğu bugüne kadar gelmiş; zamana uyan fikirleri, keskin kalemi ve sert hitaplarıyla 19. yüzyıl Fransa’sına damgasını vurmuş bu dindar sosyalist ve tabiat aşığı olan düşünürün eserlerini Türkçeye kazandırmak için çalışacağımızı bilmenizi isteriz.

Lamennais’nin batıda gaflet ve cehalet çukuruna düşmüş olan halkı uyandırmaya çalışması, kendi halkını firavunun zulmünden kurtarmaya çalışan Musa’ya benzer.

O, “Tanrı’nın Sosyalist Krallığı’nın” en güçlü savunucusudur!

İlhan Çağdaş DÖNMEZ

Gebze, 2023

HALKA

Bu kitap sizin için yazıldı; size hediye ediyorum. Yüklendiğiniz ıstırapların, âdeta ara vermeden üzerinize çöken sonsuz musibet ve meşakkatlerin içinde sizi biraz canlandırıp teselli edebilir.

Siz ki bütün günün yükünü taşıyorsunuz; öğle sıcağında bir tarlada, kızgın güneşin altında çalışanlar için cılız bir ağacın gölgesi ne ise, kitabımın da yorgun ruhunuz için öyle olmasını isterim.

Kötü zamanlarda yaşıyorsunuz ama bu zamanlar geçecek.

Zorlu kışın ardından, takdiriilahî daha yumuşak bir mevsim getirir ve küçük kuşlar şarkılarıyla kendisine hem sıcaklık hem de bereket veren şefkatli eli yüceltir.

Gönlünüzde umut ve sevgi var olsun. Umut her şeyi tatlandırır ve sevgi her şeyi kolaylaştırır.

Şu anda seni çok sevdikleri için acılar ve işkenceler çeken kardeşlerin var. Ben de bir kardeşiniz olarak onların sizin için yaptıklarını ve bu yüzden onlara karşı yapılan zulümleri yazdım. Zulüm sona erdiğinde kitabımı yayınlayacağım ve siz daha fazla acı çekmeden sadece gözyaşlarınızla okuyacaksınız. Okuduğunuzda ise sizi çok seven bu insanları siz de seveceksiniz.

Şimdi onların sizi çok sevdikleri için gördükleri işkenceleri ve çektikleri acıları anlatsam, onlarla birlikte zindanlara atılırdım.

Acınızı biraz olsun hafifletebilse, oraya büyük bir sevinçle giderdim ama bundan bir rahatlama sağlayamazsınız. Bu yüzden beklemeli ve Tanrı'ya çileyi kısaltması için dua etmelisiniz.

Şu an yargılayan ve vuran onlardır; yakında yargılayacak olansa Tanrı olacaktır. Onun adaletini görecek olanlara ne mutlu!

Ben yaşlıyım. Yaşlı bir adamın sözlerini dinleyin.

Kara toprak kasvetli ve kurak ama yeniden yeşerecek. Zallimlerin nefesi, yakıcı bir rüzgar gibi sonsuza dek onun üzerinde esmeyecek.

Takdiriilahî, başımıza gelen musibetleri bizim olgunlaşabilmemiz için istiyor. Böylece zamanı geldiğinde iyi ve adil olmayı öğrenebiliriz.

İktidarlarını kötüye kullananlar, fırtınalı bir günde çamurlu sel suları gibi önünüzden akıp gittiği zaman, yalnızca iyiliğin kalıcı olduğunu anlayacak ve cennet rüzgârının arındırdığı havayı kirletmekten korkacaksınız.

Ruhlarınızı bu zamana hazırlayın. Çünkü uzakta değil, yaklaşıyor.

Sizin için çarmıha gerilerek kendini feda eden İsa sizi kurtarmayı vadetti. O'nun vaadine inanın ve bunun gerçekleşmesini hızlandırmak için içinizde ıslah edilmesi gereken şeyleri düzeltin. Tüm erdemleri uygulayın ve birbirinizi, insanlığın kurtarıcısı olan İsa'nın sizi sevdiği gibi sevin.¹

Sonsuza kadar...

Robert de Lamennais

---

¹ Lamennais'nin halk için yazdığı bu hitap metni, 1833 yılında yayınlanan "*Paroles d'un Croyant / Bir Müminin Sözleri*" adlı eserinin giriş bölümüdür. Orijinal adı "Une Voix de Prison" olan Zindandan Bir Ses adlı eser Lamennais'nin zindanda kaldığı süre boyunca yazdığı eseridir. Diğer eserlerinin çevirileri yayınevi tarafından devam etmektedir. (Yayıncı Notu).

“Halkın davası kutsal davadır, Tanrı'nın davasıdır.”

-Robert de Lamennais-

I.

— Git ve gözlerinin gördüklerini anlat onlara.

— Tanrım, onlar beni dinlemeyeceklerdir.

— Seni dinlememelerinin onlara ne yararı var ki? Mazlumlar seni anlayacaklar. Sözlerin, zalimlerin kalplerinde bile farkında olmadan bir iz bırakacak. Öfkemin ateşi onların içine işlediği vakitte ise hakikat onlara açıkça belirecek.

— Tanrım, biliyorsun, yaşlandım ve sesimi kaybettim. İzin ver de hizmetkarın gitmeden önce biraz dinlensin. Birkaç dakika daha, zaten fazlası olmayacak. Kısa bir zaman sonra ruhum bu dünyadan çekilecektir.

— İşte bu yüzden hiç vakit kaybetmemeliyiz; günlerin sayılı olduğu için acele etmeliyiz. Huzur olmayan yerde huzuru arama; huzurun zamanı elbet gelecektir. Anımsa onları; mezarlarında yatarken kılıcını başlarının altına koyanları. Kılıç, yiğitlerin döşeğidir.

— Tanrım, nereye gelmemi istersen oraya geleceğim. Ne emredersen onu yapacağım. Son nefesime kadar adaletin için savaşacağım.

— Git öyleyse ve korkma! Gücümle senin yanında olacağım ve buyruklarımı dudaklarının arasına yerleştireceğim.

Dünya günah sisleriyle kaplandı. Dağıtmak için tufanlar göndereceğim.

Zalimler yaptıklarından övünç duyuyor, iktidarlarının sarılmayacağını zannediyorlar. Köküne zarar vermesi için kurtçuğa emrettim, yarın ağaç kökten uca kuruyacak.